

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การประเมินการไช้ยาจากสมุนไพรและความคิดเห็นของบุคลากรทางการแพทย์ต่อการไช้ ในโรงพยาบาลลอง จังหวัดแพร่

ผู้เขียน นางสาวคัทลียากรณ์ ไวโอเร็ด

ปริญญา สาธารณศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัตนภรณ์ อวิปันธุ์ ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ วราภรณ์ ปิณฉนวน กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา ณ จุดเวลาใดเวลาหนึ่ง เพื่อประเมินการไช้ยาจากสมุนไพร และความคิดเห็นของบุคลากรทางการแพทย์ต่อการไช้ยาจากสมุนไพร ในโรงพยาบาลลอง จังหวัดแพร่ เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง จากผู้ป่วยที่ได้รับยาจากสมุนไพรในเดือนกุมภาพันธ์ 2552 จำนวน 287 คน ซึ่งได้รับยาจากสมุนไพร จำนวน 300 ครั้ง และบุคลากรทางการแพทย์ที่เกี่ยวข้องกับการไช้ยาจากสมุนไพร ที่อยู่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลลอง ในเดือนกุมภาพันธ์ 2552 จำนวน 44 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ แบบบันทึกการประเมินการไช้ยาจากสมุนไพร แบบรายงานเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์จากการใช้ผลิตภัณฑ์สุขภาพ แบบประเมินความสัมพันธ์ระหว่างยาและอาการไม่พึงประสงค์จากการไช้ยา โดยวิธี Naranjo's algorithm และแบบสอบถามความคิดเห็นของบุคลากรทางการแพทย์ต่อการไช้ยาจากสมุนไพร

ผลการศึกษา พบว่า การสั่งไช้ยาจากสมุนไพรในโรงพยาบาลลอง มีความเหมาะสมตรงตามเกณฑ์ที่กำหนดทุกครั้ง ในประเด็น ขนาดและวิธีใช้ ข้อห้ามใช้ และข้อควรระวัง ส่วนประเด็นข้อบ่งใช้ ร้อยละ 98 และระยะเวลา ร้อยละ 95.7 มีความเหมาะสมดี นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ป่วยเกิดอาการไม่พึงประสงค์จากการไช้ยาจากสมุนไพรเพียง ร้อยละ 1.96 ซึ่งเป็นอาการที่ไม่รุนแรง และเคยพบการรายงานมาก่อน ผลการรักษาด้วยยาจากสมุนไพรส่วนใหญ่ได้ผลตรงตามเกณฑ์ที่กำหนด (ร้อยละ 75.25) และเป็นการไช้ร่วมกับยาแผนปัจจุบัน (ร้อยละ 95.39) โดยร้อยละ 51.98 อาการ

บรรเทาและร้อยละ 22.77 หายจากอาการ บุคลากรทางการแพทย์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ยาจากสมุนไพรส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการส่งเสริมการใช้ยาจากสมุนไพร และไม่เห็นด้วยว่าการรักษาด้วยยาจากสมุนไพรมีค่าใช้จ่ายโดยรวมสูงกว่าการใช้ยาแผนปัจจุบัน แต่ส่วนใหญ่ยังไม่แน่ใจว่ายาจากสมุนไพรมีประสิทธิภาพในการรักษาดีกว่ายาแผนปัจจุบัน

การสั่งใช้ยาจากสมุนไพรโดยแพทย์โรงพยาบาลลอง ส่วนใหญ่มีความเหมาะสมตามเกณฑ์ และได้ผลตามแผนการรักษา โดยความคิดเห็นของบุคลากรทางการแพทย์มีแนวโน้มความคิดเห็นเชิงบวกต่อการส่งเสริมการใช้ยาจากสมุนไพร ดังนั้น ควรจัดให้มีการดำเนินงานส่งเสริมการใช้ยาจากสมุนไพรอย่างจริงจัง ทั้งในบุคลากรทางการแพทย์ ผู้ป่วย และประชาชนทั่วไป และหาแนวทางเพื่อให้เกิดการยอมรับการใช้ยาจากสมุนไพรในผู้ที่เกี่ยวข้อง ทำให้การส่งเสริมการใช้ยาจากสมุนไพรประสบผลสำเร็จ และนำไปสู่ความสามารถในการพึ่งตนเองด้านยาของประเทศไทยในอนาคตต่อไป

Independent Study Title Evaluation of Herbal Medicinal Product Use and Opinions of Medical Service Personnel in Long Hospital, Phrae Province

Author Ms. Kuttaleeyagorn Vioret

Degree Master of Public Health

Independent Study Advisory Committee

Asst. Prof. Dr. Ratanaporn Awiphan Chairperson

Assoc. Prof. Waraporn Pannavalee Member

ABSTRACT

This cross - sectional descriptive study was aimed to evaluate herbal medicinal product use and to study opinion of medical service personnel in Long hospital, Phrae province. Two hundred eighty-seven patients, receiving 300 medicinal product prescriptions during Febuary 2009, were sampled by purposive sampling. The data was collected by using herbal medicinal product use evaluation form, adverse event report form, adverse drug reaction report form with Naranjo's algorithm and questionnaire asking for opinion of medical service personnel about herbal medicinal products use.

The results showed that, all medicinal product prescriptions were properly prescribed in criteria for dose, route contraindication, and warning. Almost all were appropriate in criteria for indication (98%) and time (95.7%). Only 1.96 percent of patients who use herbal medicinal products found non-serious adverse effects, which were previously reported. Most herbal medicinal products were used with western medicine (95.39%) and treatment results were completed as indicated in guideline (75.25%), 51.98% relieved symptom and 22.77% made symptom disappear. Most

medical service personnel agreed to have herbal medicinal product use promotion and did not think that herbal medicinal products have high cost than western medicine. However, most of them were not sure that herbal medicinal products have more effectiveness than western medicine.

Most herbal medicinal product prescriptions prescribed by the doctors at Long hospital were consistent with the guideline and successful in treatment. Since medical service personnel tended to agree with herbal medicinal products use promotion; therefore, the suggested step could be to promote herbal medicinal products use among medical service personnel, patients and people. Importantly, the aim should be set to make everyone accept herbal medicinal product use. This would lead people to take care oneself in medicinal use in the future.